

Septembercirculaire 2023

Jaarlijks verschijnen meestal drie circulaire. Mei geeft de vertaling van de Voorjaarsnota van de rijksoverheid, september van de vertaling van de Miljoenennota, december is op basis van de Najaarsnota en rondt het uitkeringsjaar zoveel mogelijk af. De septembercirculaire 2023 is volgens planning op Prinsjesdag verschenen. Deze circulaire bevat informatie over de nieuwe financieringssysteem van 2027 en een actualisatie van het LPO accres op basis van de Miljoenennota 2024.

De budgettaire neutrale mutaties; te weten de taakmutaties boven € 2.000, de compensatie voor loon- en prijsstijging en de Integratie- en Decentralisatie uitkeringen zijn verwerkt in deze septembercirculaire. De middelen voor jeugd zijn op advies van de provincie deels al structureel verwerkt; deze worden nu ook met de septembercirculaire 2023 bijgesteld.

Het Rijk heeft een korting toegepast op de hervormingsagenda Jeugd waarvan de te behalen besparing een rijksverantwoordelijkheid is. Deze korting zou budgettair neutraal moeten verlopen. Geadviseerd wordt gemeenten daarom om de uitgaven Jeugd structureel te verlagen met hun aandeel in de korting. Omdat het Rijk aan zet is om de besparing in te vullen met (wettelijke) maatregelen hebben wij deze besparing op de uitgaven Jeugd opgenomen in een stelpost.

In deze circulaire hebben wij ook een stelpost opgenomen voor de afrekening van het BTW Compensatie Fonds (BCF) voor de jaren 2024 en 2025. Voor de begroting 2024 met bijbehorende meerjarenraming mag maximaal een raming opgenomen worden gelijk aan de afrekening van 2022. De provinciaal toezichthouders gebruiken dit als richtlijn bij het beoordelen van de (meerjaren) begroting 2024-2027. De afrekening ruimte onder het BCF plafond voor 2022 is voor Dronten € 697.000. Door lagere uitgaven tijdens de Corona-periode is de ruimte onder het BCF plafond opgelopen. Wij verwachten dat de uitgaven weer gaan stijgen en de ruimte daardoor kleiner zal worden. Ons advies is om voor de jaren 2024 en 2025 respectievelijk € 600.000 en € 300.000 aan ruimte te ramen en vanaf 2026 geen ruimte onder het BCF plafond te ramen.

Ontwikkeling begrotingssaldo

Geactualiseerde meerjarenbegroting

De effecten en verwerking van de septembercirculaire 2023 leiden tot onderstaande geactualiseerde meerjarenbegroting:

Ontwikkeling begrotingssaldo (in € x 1.000)	2023	2024	2025	2026	2027
Begrotingssaldo Programmabegroting 2024 VOOR VASTSTELLING	2.174	291	3.891	-1.767	-2.025
waarvan incidenteel	-910	-3.589	-348	-454	-316
Structureel begrotingssaldo Programmabegroting 2024 VOOR VASTSTELLING	3.084	3.880	4.239	-1.313	-1.709
Totaal effect septembercirculaire 2023	-58	346	183	39	1.399
Mutatie budgettair neutraal septembercirculaire 2023	-38	-1.166	-1.032	-842	-922
Lagere inkomsten Hervormingsagenda jeugd (stelpost)				-150	-16
Lagere raming Jeugd besparingen Rijk HVA (stelpost)			1.000	1.000	1.000
Advies raming onder BCF plafond (stelpost)		600	300		
waarvan incidenteel effect	778	600	300	0	0
Effect op structureel begrotingssaldo na mutaties	-874	-820	151	47	1.461
Begrotingssaldo na mutaties	2.078	71	4.342	-1.720	-564
waarvan incidenteel	-132	-2.989	-48	-454	-316
Structureel begrotingssaldo na mutaties	2.210	3.060	4.390	-1.266	-248

Begrotingssaldi onder voorbehoud van eventuele wijzigingen bij de behandeling van de Programmabegroting 2024 door de Raad.

Detailuitwerking septembercirculaire 2023

In de bijlage bij de septembercirculaire 2023 zal een analyse worden gemaakt van de verschillen tussen de meicirculaire 2023 en de septembercirculaire 2023 en wat de effecten hiervan zijn op de meerjarenbegroting.

Onderstaand wordt weergegeven hoe de algemene uitkering zich ontwikkelt.

Beginstand septembercirculaire 2023 inkomsten	2023	2024	2025	2026	2027
(in € x 1.000)	79.334	84.189	84.785	77.793	77.612
Ontwikkelingen uitkeringsfactor:					
Volume accres historisch Bbp					1.524
LPO accres gecombineerde index		939	800	734	975
LPO accres prijs Bbp					-217
Nominale ontwikkeling in de septembercirculaire 2023			129	63	128
Voorschot BCF plafond 2023	778				
Financieringssysteem – deel BCF					-166
Overig	-6	-32	-32	38	19
Totaal ontwikkeling uitkeringsfactor	772	907	897	835	2.263
Ontwikkelingen uitkeringsbasis	672	199	205	195	148
Taakmutaties	8	196	74	16	16
Mutaties WOZ-waarden	-1.541	-986	-1.023	-1.035	-1.048
IU/DU/SU	7	7	7	7	
3 D's in het sociaal domein	24	23	23	21	20
Totale effect Septembercirculaire 2023	-58	346	183	39	1.399
Eindstand Septembercirculaire 2023	79.276	84.535	84.968	77.832	79.011

Ontwikkelingen uitkeringsfactor algemeen en basis

De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de rijksuitgaven. Volgens het systeem van 'samen de trap op en samen de trap af' hebben wijzigingen in de rijksuitgaven direct invloed op de omvang van het gemeentefonds. De jaarlijkse toename of afname van het gemeentefonds, voortvloeiend uit de trap op trap af methode wordt het accres genoemd.

Het kabinet heeft, als uitwerking van het coalitieakkoord, besloten dat het gemeente- en provinciefonds vanaf 2027 geïndexeerd worden op basis van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp). Uitgangspunt is dat de fondsen (gemeente- en provinciefonds) meerjarig de ontwikkeling van het nominaal bbp volgen.

Accressen

Het accres is gesplitst in een volume- en een nominaal deel, waarbij het nominale deel ter compensatie is van loon- en prijsstijging en het volumedeel ter compensatie van bevolkingstoename en reëel accres. Deze circulaire bevat informatie over de nieuwe financieringssysteem vanaf 2027 en een actualisatie van het LPO (Loon en Prijs Ontwikkeling) accres op basis van de Miljoenennota 2024. LPO en overige indexeringen zijn budgettair neutraal verwerkt.

Structurele rijksbijdrage vanaf 2027

Sinds de meicirculaire 2022 is het volume deel bevroren tot en met 2025. Vooruitlopend op een nieuwe financieringssysteem heeft het kabinet eenmalig extra beschikbaar gesteld in 2026. Het volumedeel staat hierdoor vast tot en met 2026. Bij Voorjaarsnota 2023 is dit bedrag vanaf 2027 structureel gemaakt en is besloten om de volumeontwikkeling vanaf 2027 te indexeren op basis van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product. De nieuwe financieringssysteem is, zoals aangekondigd in meicirculaire 2023, in de Miljoenennota 2024 uitgewerkt.

Nieuwe financieringssystematiek

Het kabinet heeft besloten om het gemeentefonds voor de volume-ontwikkeling vanaf 2027 te indexeren op basis van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product. In de meicirculaire 2023 is een beschrijving van de hoofdlijnen van een nieuwe financieringssystematiek opgenomen. De nieuwe financieringssystematiek houdt in dat de volumeontwikkeling van het gemeentefonds vanaf 2027 wordt gebaseerd op een historisch gemiddelde van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp). In de septembercirculaire 2023 is de nieuwe financieringssystematiek verder verwerkt.

BTW-Compensatie Fonds (BCF)

Het BCF-plafond bedraagt € 3,9 miljard voor gemeenten in 2023. Als de gezamenlijke declaraties onder het plafond blijven wordt het verschil in het gemeentefonds gestort. Bij overschrijding van het plafond volgt een uitname. Het plafond muteert jaarlijks met het accrespercentage. Door de bevrozing van het volume accres in 2023 tot en met 2025 is het plafond in die jaren ook gefixeerd. In het systeem is opgenomen dat jaarlijks bij de septembercirculaire een voorschot wordt verstrekt op de verwachte onderschrijding van dat kalenderjaar. In de meicirculaire volgend op het kalenderjaar volgt dan de afrekening. In deze circulaire bedraagt het voorschot voor het jaar 2023 € 359 miljoen wat voor Dronten een aandeel van € 778.000 bedraagt. In de meicirculaire 2024 vindt de afrekening plaats.

Voor de begroting 2024 met bijbehorende meerjarenraming mag maximaal een raming opgenomen worden gelijk aan de afrekening van 2022. De provinciaal toezichthouders gebruiken dit als richtlijn bij het beoordelen van de (meerjaren) begroting 2024-2027. De afrekening ruimte onder het BCF plafond voor 2022 is voor Dronten € 697.000. Door lagere uitgaven tijdens de Corona-periode is de ruimte onder het BCF plafond opgelopen. Wij verwachten dat de uitgaven weer gaan stijgen en de ruimte daardoor kleiner zal worden. Ons advies is om voor de jaren 2024 en 2025 respectievelijk € 600.000 en € 300.000 aan ruimte te ramen en vanaf 2026 geen ruimte onder het BCF plafond te ramen.

Structurele rijksbijdrage, afstorting in BTW-compensatiefonds

In de meicirculaire 2023 is een structurele rijksbijdrage vanaf 2027 van € 1 miljard beschikbaar gesteld. In de septembercirculaire 2023, wordt van dit bedrag nog een deel in het BTW-compensatiefonds (BCF) gestort.

Taakmutaties

Met een taakmutatie wordt bedoeld een compensatie (positief of negatief) voor het uitvoeren van een nieuwe taak of het uitvoeren van een bestaande taak door andere overheidslagen. Een deel van deze compensaties en onttrekkingen verlopen budgettair neutraal door de aanpassing van de bijbehorende budgetten.

In de Septembercirculaire 2023 zijn zeven taakmutaties opgenomen:

- Re-integratie: een structurele verlaging vanaf 2028 (budgettair neutraal)
- Wet Visueel beperkten: structurele verlaging vanaf 2024 < € 2.000 (ten laste van begrotingssaldo)
- Bijzondere bijstand en vroegsignalering: incidenteel in 2024. (budgettair neutraal)
- Hulpmiddelen thuis laten staan: structurele bijdrage vanaf 2023 < € 1.500 (ten gunste van begrotingssaldo)
- Rijksvaccinatieprogramma: structureel vanaf 2024 (budgettair neutraal)
- Jeugdzorg loon- en prijsbijstelling: incidenteel voor 2024 en 2025. (budgettair neutraal)
- Europese richtlijn energieprestatie gebouwen (EPBD III): structureel vanaf 2023 (budgettair neutraal)

In onderstaande tabel zijn de taakmutaties weergegeven die in de septembercirculaire 2023 zijn opgenomen:

Taakmutaties Septembercirculaire 2023 (in € x 1.000)	2023	2024	2025	2026	2027
Europese richtlijn energieprestatie gebouwen (EPBD III)	8	8	8	8	8
Re-integratie					
Wet visueel beperkten		-1	-2	-2	-2
Bijzondere bijstand en vroegsignalering		82			
Hulpmiddelen thuis laten staan	0	1	1	1	1
Rijksvaccinatieprogramma		9	10	8	8
Loon- en prijsbijstelling Jeugdzorg		97	56		
Afronding			1	1	1
Totaal verschil	8	196	74	16	16

Jeugdzorg

Het Rijk en de VNG hebben 18 april dit jaar een financieel principeakkoord bereikt voor de Hervormingsagenda Jeugd. In de meicirculaire 2023 zijn voor jeugdzorg, onder voorbehoud van omzetting naar een definitief akkoord op de Hervormingsagenda, voor 2024 2025 extra middelen beschikbaar gesteld.

Van de extra middelen wordt een deel vanuit de begroting van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) ingezet voor de investeringen en uitvoeringskosten van de Hervormingsagenda. Voor de jaren 2026 en verder blijven de middelen gereserveerd en zal toevoeging aan de algemene uitkering plaatsvinden na het advies van de deskundigencommissie en besluitvorming daarover.

Verder is één van de financiële afspraken in het principeakkoord dat de huidige besparingsreeks voor 2023 tot en met 2025 bevroren is. Voor 2026 en 2027 staan besparingen vooralsnog ingeboekt op de Rijksbegroting en ook zijn afspraken gemaakt over een aanvullende besparing voor 2024, waarbij de Rijksoverheid de verantwoordelijkheid heeft om deze besparing in te vullen met (wettelijke) maatregelen. Voor 2024 geldt dat de geraamde extra besparing vanwege een vertraging in de totstandkoming van de Hervormingsagenda Jeugd is vervallen. Het vervallen van de extra korting voor 2024 heeft geen budgettair effect. Het verloopt budgettair neutraal, omdat gemeenten in de begroting voor Jeugdzorg rekening moeten houden met de voorgenomen besparing en een lagere raming voor de uitgaven.

Gebleken is dat gemeenten structureel vanaf 2025 rekening moeten houden met de voorgenomen besparing en de lagere raming. De voorgenomen besparing is wel ingeboekt maar de lagere raming voor de uitgaven (rijksverantwoording met wettelijke maatregelen) is niet ingeboekt. Wij adviseren dit bij deze septembercirculaire nu wel te doen.

Decentralisatie- en integratie-uitkeringen

In de septembercirculaire is voor Dronten een decentralisatie-uitkering en een integratie-uitkering gemuteerd:

- DU Veilig Wonen: betreft € 7.000 per jaar voor de jaren 2023 t/m 2026. Het gaat hier om een veilige woonplek voor decentrale bestuurders. Bestuurders krijgen een beveiligingsadvies op maat aangeboden. Gemeenten dienen het advies altijd over te nemen en de maatregelen te bekostigen. (Budgettair neutraal)
- IU Participatie: betreft gemiddeld € 22.000 per jaar voor bijstelling van de IU Wet Sociale Werkvoorziening (WSW budgettair neutraal).

Link naar Septembercirculaire 2023 via:

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/circulaires/2023/09/19/septembercirculaire-gemeentefonds-2023>